

Hälytysraha, paikallinen sopimus: erikoishälytysrahan ja kutsuajan määrittelyn osittainen muuttaminen ja korvausten korottaminen määräaikaisesti

Henkilöstöjaosto 17.12.2021 § 75
5006/01.00.00.02/2021

Valmistelija

Henkilöstöjohtaja Christina Söderlund, christina.soderlund@salo.fi, 02 778 2103, henkilöstöasiantuntija Anne Kujanpää, anne.kujanpaa@salo.fi, puh. 02 778 2248

Salon kaupungissa on voimassa oleva paikallinen sopimus koskien hälytys- ja erikoishälytysrahaa. Paikallista sopimusta sovelletaan hoito- ja hoivatyötä ja ravitsemis- ja puhtaanapitotyötä tekeviin seuraavissa yksiköissä: vuorotyötä tekevä terveyskeskushenkilöstö, vanhuspalveluiden ympärivuorokautiset yksiköt ja kotihoito, ympärivuorokautinen päiväkotito, ympärivuorokautiset kehitysvammahuollon ja lastensuojelun yksiköt. Lisäksi paikallista sopimusta sovelletaan uimahallin ja Salohallin vuorotyötä tekeviin laitoshuoltajiin. Paikallisessa sopimuksessa on määritelty maksamisen ehdot ja korvaukset (hälytysraha korvaus 30 €, erikoishälytysraha 85 €).

Paikallisen sopimuksen mukaisen hälytysrahan korottamispäätökset

Tällä hetkellä on voimassa kolme henkilöstöjaoston määräaikaista päätöstä paikallisen sopimuksen mukaisten hälytysrahojen korottamisesta: hälytysrahan korottaminen korona-aikana (Henkilöstöjaosto 04.12.2020 § 162), koronapandemian hoitamiseen liittyvä töihin hälyttäminen (esimiehet ja tartuntatautiitiimi) (Henkilöstöjaosto 21.05.2021 § 90) ja hälytysrahan korottaminen työvoimapulan vuoksi (Heja 27.8.2021 § 10). Päätökset ovat voimassa 9.1.2022 asti. Päätöksissä paikallisen sopimuksen mukaisia hälytysrahoja on korotettu 50 %. Korotetun hälytysrahan suuruus on 45 € ja erityishälytysrahan 127,50 €.

Hälytysrahan ja erikoishälytysrahan käyttö v. 2019-lokakuu 2021

Hälytysraha, koko kaupunki		Erikoishälytysraha, paikallinen sopimus, hoito- ja hoivavuorotyö, ns. tuplavuoro	
2019	23 767,85 €	2019	79 230,00 €
2020	26 296,70 €	2020	90 780,00 €
lokakuu 2021	49 925,20 €	lokakuu 2021	126 862,50 €

Työvoimapula ja hälytysrahan käytön tarve palvelualueilla

Vanhuspalvelut

Ympärivuorokautisessa hoidossa ei ole haastavan sijaistilanteen vuoksi yksiköissä koskaan ennen ollut näin paljon hälytysrahojen käyttöä kuin tänä vuonna. Ilman varahenkilöstöä hälytysrahojen käyttöä olisi ollut vielä enemmän. Ympärivuorokautisen hoidon varahenkilöstöä ei ole vielä saatu täysimittaisesti käyttöön. Varahenkilöstö ei kuitenkaan riitä kaikkien äkillisten poissaolojen kattamiseen ja KuntaRekrystä sijaisten saatavuus on huono. Etenkin päteviä, lääkeluvallisia sijaisia on vaikea saada ja silloin todella tarvitsemme sitoutuneita ja joustavia omia vakituisia

työntekijöitämme ja pitkäaikaisia sijaisiamme vastaamaan muun muassa turvallisesta lääkehoidosta.

Kotihoidon osalta hälytysrahojen käyttö on selvästi vähentynyt syksyn 2021 aikana. Kesällä hälytysrahaa käytettiin normaalia enemmän, koska sijaisia äkillisiin poissaoloihin ei ollut saatavilla. Kotihoidon tilannetta on helpottanut syksyllä kotihoidon varahenkilöstöön rekrytoidut seitsemän (7) uutta lähihoitajaa.

Terveyspalvelut

Vuoden 2021 kesä on terveyskeskussairaalassa ollut varsin vaikea henkilöstöpulan takia. Tähän ovat vaikuttaneet monet asiat. Henkilöstön vaihtuvuus, rekrytointi niin vakituisiin työsuhteisiin kuin myös kesälomasijaisuuksiin on ollut haasteellista. Erityisesti sairaanhoitajista on ollut pula. Tämä hoitohenkilöstöpula ja myös lääkärripula jatkuu edelleen. Tämän perusteella potilaspaikkoja on ollut suljettuna kaikilla kolmella osastolla.

Hälytysrajojen ja myös erikoishälytysrahojen osalta näkyy huono sijaistilanne ja poissaolot erityisesti heinä-elokuun vaihteessa. Erikoishälytysrahoja maksettiin yhteensä 54 kpl ajalla 26.7.-15.8 ja vastaavasti hälytysrahoja 32 samalla ajanjaksolla, eli tuplavuoroja tehtiin 2,6/pv ja vuorojen tai vapaapäivän vaihtoa 1,5/pv.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen ympärivuorokautisen päiväkodin jaksotyössä on hälytysrahan käyttö ollut vähäistä, mutta hälytysraha on tarpeellinen jaksotyössä tapahtuviin äkillisiin muutoksiin.

Ravitsemis- ja puhtaanapitopalvelut

Ravitsemis- ja puhtaanapidon palveluissa työvoimapula on kriittinen erityisesti puhtaanapidon liikuntatilojen ja märkätilojen siivouksessa. Työtehtävät koetaan fyysisesti raskaiksi ja kuluttaviksi ja kohteet epäergonomisiksi (mm. ainainen kosteus) ja monesti varhaiseen aamuun tai myöhäiseen iltaan kohdistuvat työvuorot koetaan epähoukutteleviksi. Hälytysraha on tarpeellinen ravitsemis- ja puhtaanapidon esim. uimahallin siisteystason varmistamiseksi.

Palvelualueiden työnantajan edustajat totesivat, että hälytysrahojen korotukset motivoivat henkilöstöä tekemään tuplavuoroja. Kun viime sijaisena keinona työntekijä joudutaan kutsumaan vapaalta ylimääräisesti töihin, on kohtuullista, että hän saa siitä myös riittävän korvauksen. Riittävä korvaus myös helpottaa selvästi vapaaehtoisten löytämistä puuttuviin vuoroihin.

Hälytysrahan korottamisen perusteet

Päälouottamusmiesten ja työnantajien edustajien kesken kanssa on käyty neuvottelu 24.11.2021 henkilöstöjohtajan johdolla hälytysrahan käytön tilanteesta. Neuvottelussa todettiin, että työnantajan on turvattava potilas- ja asiakasturvallisuus. Sijaispooli on helpottanut tilannetta osittain, mutta työvoimapula on niin suuri, että tilanne on edelleen kriittinen. Korotettua hälytysrahakorvausta tarvitaan, koska ulkopuolisen henkilöstön saatavuus on edelleen hyvin vaikeaa. Jo työssä oleva henkilöstö kokee paikallisen sopimuksen mukaiset hälytysrahakorvaukset liian pieninä.

Työvoiman saatavuuden haasteet on ensisijainen syy hälytysrahan korottamistarpeeseen. Myös koronapandemia saattaa edelleen aiheuttaa tilanteita, joissa henkilöstöä joudutaan äkillisesti hälyttämään työhön. Kaupunki kilpailee työvoimasta alueen muiden kuntien ja yksityisten palveluntuottajien kanssa. Hälytysrahan käyttö on viimesijaisin, mutta välttämätön keino turvata riittävä henkilöstömäärä.

Neuvottelussa tuli esiin myös se, että hälytysrahan kutsuaikaa pitäisi pidentää viikonloppujen ja arkipyhäviikkojen osalta. Tällä hetkellä hälytysraha maksetaan, jos työntekijä hälytetään töihin vuorokausi ennen työvuoron alkamista. Tämä aiheuttaa vaikeuksia viikonloppujen ja pyhien työvuorojärjestelyissä työntekijöiden ollessa äkillisesti poissa töistä.

Lisäksi esille nousi paikallisen sopimuksen erikoishälytysrahan maksamisen määrittelyn epäkohta: erikoishälytysraha voidaan maksaa, jos työntekijä jää oman vuoronsa jälkeen tekemään toisen täyden työvuoron. Neuvottelussa todettiin, että erikoishälytysraha tulisi maksaa myös sellaisissa tilanteissa, joissa työntekijä tulee tekemään täyden työvuoron välittömästi ennen omaa sovittua työvuoroaan. Täysi työvuoro on vähintään 4 tuntia ja sillä on saatu korvattua työvuoro siten, ettei muuta sijaista tarvita.

Neuvottelussa pääluottamusmiesten kannotto oli, että paikallisen sopimuksen mukaista hälytysrahaa tulisi korottaa selkeästi. Hälytysraha ei ratkaise kaikkia työvoimapulan tilanteita, mutta viimesijaisena keinona se on yksi keino varmistaa työvoiman riittävyys. Työntekijät tulevat hälytettyinä töihin vapaapäivältään. Korvaus vapaapäivän menetyksestä on työntekijöiden mielestä hyvin pieni. Yhä useampi on ilmoittanut, että ei suostu ylimääräiseen työhön niin pienellä korvauksella. Nykyinen hälytysraha ei ole suuruudeltaan riittävä korvaamaan vapaapäivän menetystä.

Pääluottamusmiehet toivat esiin myös sen, että esimiehet ovat todella vaikeassa tilanteessa, kun ei ole välineitä, jotka työntekijät kokevat houkutteleviksi. Lisäksi tulee muistaa, että työntekijöiden lepoaikojen toteutumisesta ja jaksamisesta pitää huolehtia, jottei kuormitus kasva liian suureksi. Esim. hälytysrahan korottaminen 60 euroon olisi edes vähän nykyistä parempi, ja silti edullinen tapa turva potilasturvallisuus kriittisissä tilanteissa.

Esittelijä

Vs. Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus

Toistaiseksi voimassa olevaa paikallista hälytysraha -sopimusta ei muuteta, mutta määräaikaisesti 31.12.2022 asti seuraavissa asioissa henkilöstöjaosto päättää, että hälytysrahaa koskevan paikallisen sopimuksen mukaisia hälytysrahoja korotetaan 50% tarvittavan henkilöstöressin ja potilas- ja asiakasturvallisuuden turvaamiseksi. Korotetun hälytysrahan suuruus on 45 € ja erityishälytysrahan 127,50 €.

Tilanteessa, jossa työntekijä hälytetään töihin vapaapäivältä, maksetaan hälytysrahan sijaan korotetun erikoishälytysrahan suuruinen korvaus.

Ennen töihin hälyttämistä vapaa-ajalta, tulee käyttää muut mahdolliset keinot turvata riittävä henkilöstömäärä.

Työntekijöiden lepoaikojen toteutumisesta huolehditaan.

Koronapandemian hoitamiseen liittyvät välttämättömät tehtävät (sote tehtävät, esim. tartuntatautiitiimi ja esimiehet) hyväksytään 31.12.2022 asti hälytysrahaa ja erikoishälytysrahaa koskevan paikallisen sopimuksen ja korotettujen hälytysrahakorvausten piiriin. Hälytysrahakorotusten

kustannuksia seurataan osana koronapandemian hoidon kustannuksia.

Paikallisen sopimuksen erikoishälytysraha määrittely muutetaan 31.12.2022 asti siten, että erikoishälytysraha voidaan maksaa, kun henkilö suostuu tekemään säännölliseen työaikaansa kuuluvan työvuoron lisäksi (välittömästi ennen tai jälkeen) toisen täyden työvuoron. Täysi työvuoro on vähintään 4 tuntia ja sillä on saatu korvattua työvuoro siten, ettei muuta sijaista tarvita.

Paikallisen sopimuksen kutsuaika määritelmää täydennetään 31.12.2022 asti siten, että viikonloppuisin ja arkipyhäjakson edellä kutsuaika on kaksi vuorokautta edeltävästä arkityöpäivästä laskettuna. Arkisin kutsuaika on paikallisen sopimuksen mukaisesti vuorokausi. Toistaiseksi voimassa olevaa paikallista hälytysraha -sopimusta ei muuteta, mutta määräaikaisesti 31.12.2022 asti seuraavissa asioissa henkilöstöjaosto päättää, että

hälytysrahaa koskevan paikallisen sopimuksen mukaisia hälytysrahoja korotetaan 50% tarvittavan henkilöstöressin ja potilas- ja asiakasturvallisuuden turvaamiseksi. Korotetun hälytysrahan suuruus on 45 € ja erityishälytysrahan 127,50 €.

tilanteessa, jossa työntekijä hälytetään töihin vapaapäivältä, maksetaan hälytysrahan sijaan korotetun erikoishälytysrahan suuruinen korvaus.

ennen töihin hälyttämistä vapaa-ajalta, tulee käyttää muut mahdolliset keinot turvata riittävä henkilöstömäärä.

työntekijöiden lepoaikojen toteutumisesta huolehditaan.

koronapandemian hoitamiseen liittyvät välttämättömät tehtävät (sote tehtävät, esim. tartuntatautiimi ja esimiehet) hyväksytään 31.12.2022 asti hälytysrahaa ja erikoishälytysrahaa koskevan paikallisen sopimuksen ja korotettujen hälytysrahakorvausten piiriin. Hälytysrahakorotusten kustannuksia seurataan osana koronapandemian hoidon kustannuksia.

paikallisen sopimuksen erikoishälytysraha määrittely muutetaan 31.12.2022 asti siten, että erikoishälytysraha voidaan maksaa, kun henkilö suostuu tekemään säännölliseen työaikaansa kuuluvan työvuoron lisäksi (välittömästi ennen tai jälkeen) toisen täyden työvuoron. Täysi työvuoro on vähintään 4 tuntia ja sillä on saatu korvattua työvuoro siten, ettei muuta sijaista tarvita.

paikallisen sopimuksen kutsuaika määritelmää täydennetään 31.12.2022 asti siten, että viikonloppuisin ja arkipyhäjakson edellä kutsuaika on kaksi vuorokautta edeltävästä arkityöpäivästä laskettuna. Arkisin kutsuaika on paikallisen sopimuksen mukaisesti vuorokausi.

Päätös

Kaisa Palohonka ehdotti Anna Härrin kannattama seuraavaa:
Hälytysrahaa koskevan paikallisen sopimuksen mukaista hälytysrahaa korotetaan 100% ja erityishälytysrahaa 50 % tarvittavan henkilöstöressin ja potilas- ja asiakasturvallisuuden turvaamiseksi. Korotetun hälytysrahan suuruus on 60 € ja erityishälytysrahan 127,50 €.

Puheenjohtaja totesi, että oli tehty esittelijän ehdotuksesta poikkeava kannatettu muutosehdotus, joten asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja ehdotti, että toimitetaan nimenhuutoäänestys. Ne, jotka kannattavat esittelijän ehdotusta äänestävät JAA ja ne jotka kannattavat jäsen Palohongan ehdotusta äänestävät EI. Puheenjohtajan ehdotus äänestystavasta hyväksyttiin.

Suoritettua äänestystä

Esittelijän pohjaehdotus sai kolme JAA ääntä (Friberg, Lehti, Lundström)
Jäsen Palohongan ehdotus sai kaksi EI ääntä (Härri, Palohonka)

Puheenjohtaja totesi, että päätökseksi tuli äänin 3 - 2 esittelijän ehdotus.

Tiedoksianto

Henkilöstöasiantuntija (tiedotettavaksi esimiehille, joiden yksiköitä paikallinen sopimus koskee)
Palvelualueen johtajat, joita paikallinen sopimus koskee
Sarastia